

МІШЕЛЬ ОБАМА ЯК ДИСКУРСИВНА ОСОБИСТІТЬ

Наукову розвідку присвячено виявленню специфіки відкритих промов відомої політичної діячки Сполучених Штатів Америки Мішель Обама. Сукупність структури, змісту, стратегій і тактик, залучених для створення відкритих промов, формують певну матрицю, яка є підґрунтям дискурсивної особистості відомої політичної та громадської діячки.

Ключові слова: передвиборча промова, політична постать, стратегія, функція структурування, загальнолюдські цінності

Scientific research is devoted to identifying the specifics of open speeches of a well-known political figure of the United States of America, Michelle Obama. The set of structure, content, strategies and tactics used to create open speeches form a certain matrix, which is the basis of the discursive personality of a well-known political and public figure.

Key words: pre-election speech, political figure, strategy, structuring function, universal values

Мішель Обама (уроджена Робінсон) має ідеальне підґрунтя для політичної кар'єри в Америці. Вона народилася в Південному Чикаго в родині афроамериканця середнього класу, її предки були темношкірими рабами. Вона отримала чудову освіту, закінчивши Принстонський університет і Гарвардську школу права. Вона працювала юристом в юридичній фірмі, де познайомилася зі своїм майбутнім чоловіком Бараком Обамою. Популярність Мішель пояснюється її громадською активністю. Вона керує одною з програмпрезидентської адміністрації, яка спрямована на забезпечення житлом колишніх військовослужбовців США, сприяння вищій освіти для американських громадян і дівчат у країнах третього світу та країнах, що розвиваються, боротьбу з дитячим ожирінням і пропаганду здорового способу життя. Її публічні виступи та публікації в пресі не обмежуються благодійністю та правозахисною тематикою – наприклад, проблемою освіти дівчат у світі. Гнівна промова в Нью-Гемпширі є одним із прикладів цього.

У 2016 році Мішель Обама залишає Білий дім як одна з найулюбленіших і популярних постатей країни. Вона стала не тільки першою темношкірою господинею Білого дому, але й однією з найвидатніших перших леді в історії Америки. За достоїнствами в області соціальної та благодійної діяльності її порівнюють з Елеонорою Рузвельт, за почуття стилю і любов до моди – з Жаклін Кеннеді. Її без тіні іронії називають совістю Америки, їй пророкують велике майбутнє – якщо не в політиці, то в суспільному житті США.

Найнесподіваніша і примітна, мабуть, найбільш заслужена характеристика Мішель Обама: у 2016 році вона вважається головним політичним спікером країни. Остаточо це звання їй присвоїли після виступу на підтримку Гіллари Клінтон на липневому з'їзді Демократичної партії. Промова Мішель Обама, яка стала найяскравішою подією багатоденної політичної події, показала, що, по-перше, перша леді перевершила в ораторському мистецтві двох визнаних майстрів останніх десятиліть – Барака Обаму та Білла Клінтона, а, по-друге, за рівнем сили її особистості та харизми, вона набагато цікавіша за саму Гіллари Клінтон.

Мішель Обама багато чого досягла як перша леді як для себе, так і для своєї країни. Вона змогла перетворити свою багато в чому номінальну посаду на платформу для реальних справ, а сама з дружини політичного діяча стала незалежною фігурою. Її любили як традиціоналісти – за вірність сім'ї і готовність підтримати чоловіка, так і прогресисти – які бачили в ній сильну жінку, яка готова говорити прямо і не соромиться нагадувати

країні про не найприємніші моменти її історії. Певним чином для цілого покоління вона стала уособленням сучасної американської жінки.

Обіцяти першій леді велике майбутнє в політиці стало звичним явищем. Сама Мішель Обама неодноразово заявляла, що не збирається займатися політикою – але, за великим рахунком, неполітичність її виступів і заяв можна вважати її головним політичним козирем.

Однак навіть якщо Мішель Обама не йде в політику, її можливості в суспільному житті майже безмежні. Вона вже показала, що, на відміну від більшості своїх попередниць, навряд чи до кінця своїх днів задовольнятиметься статусом першої леді. Щоб вона не вибрала, Мішель Обама, яка називала себе «головною матір'ю» (*mother-in-chief*), в найближчому майбутньому може стати «головною жінкою США» □ як висловився *Vanity Fair*, крутіше Опри Вінфрі, Гвінет Пелтроу, Хілларі. Клінтон і Еллен Дедженерес разом.

На початку ХХІ століття багато дослідників звертаються до вивчення особливостей публічного мовлення і, зокрема, політичного дискурсу (В.З. Дем'янков, Ж.В. Зігман, О.І. Ковальова, Г.Г. Почепцов, М.Р. Проскураков, Л.С. Чікільова, А.П. Чудінов, О.І. Шейгал, Т.В. Юдіна, та ін.). Цей інтерес далеко не випадковий, адже мова є інструментом впливу на свідомість, а за допомогою публічного мовлення вона впливає на колективну свідомість.

У рамках цієї статті цікаво розглянути та проаналізувати одну з промов першої леді США. Об'єктом дослідження було обрано передвиборчу промову Мішель Обама, виголошену 4 вересня 2012 р. [In Support of Presidential Candidate Barack Obama]. Промову Мішель Обама виголосила в передвиборчий період, коли її чоловік Барак Обама балотувався в президенти США. Звернення Мішель Обама на підтримку свого чоловіка прозвучало на з'їзді Демократичної партії перед багатотисячною аудиторією.

У цьому зверненні доповідач переслідує такі цілі:

- розповісти про своє походження та походження свого чоловіка;
- навести цікаві факти з біографії Б. Обама і представити його як хорошого сім'янина, люблячого чоловіка і батька;
- підкреслити заслуги Б. Обама перед країною, впливати на громадську думку, переконувати слухачів голосувати за Барака Обаму.

Очевидно, що суть промови полягає в наступному: наполегливо працюючи можна багато чого досягти, успішно реалізувати свої плани та мрії. Барак Обама багато зробив, робить і буде робити на благо своєї країни та її народу. Якщо ви проголосуєте за Барака Обаму, вам і вашим дітям гарантовано гарне майбутнє.

Відомо, що прагматично дієвими є такі промови, в яких оратор спочатку повідомляє про неприємне минуле, про певні труднощі, які йому довелося пережити. Тоді мова йде про зміни, які відбулися, щодо життя з цінностями, які співзвучні цінностям аудиторії. Як правило, ефективність виступу підвищується в результаті того, що оратор ділиться з аудиторією особистими переживаннями, власним досвідом [10, с. 241]. Очевидно, що розглядувану мову можна віднести до прагматично ефективних. Мішель Обама наводить переконливі приклади зі свого минулого та минулого свого чоловіка та підкреслює, що цінності їхньої родини такі ж, як і у більшості американців. У цьому випадку ми маємо на увазі наполегливу працю (*you work hard for what you want in life*), уміння тримати слово (*your word is your bond and you keep what you say*), повагу до людей (*you treat people with dignity and respect*).

Слід підкреслити, що на публічний виступ впливають очікування аудиторії. Якщо слухачі знають оратора і знайомі з попередніми виступами, то у них буде певне уявлення про майбутній виступ. Аудиторія подумки уявляє оратора, має власну думку про неї. Знаючи соціальний статус оратора, можна легко здогадатися, які особливості ораторської діяльності. Очікування аудиторії значною мірою визначаються характером промови,

риторичним підґрунтям оратора та обстановкою мови. Як показує аналіз відеозапису виступів Мішель Обама, слухачі сприймають виступ досить позитивно. Промова Мішель Обама неодноразово переривається тривалими оплесками. Реакцію глядачів можна порівняти з реакцією вболівальників, коли вони спостерігають за виступом улюбленої команди – багато глядачів тримають у руках транспаранти, вистава неодноразово переривається тривалими оплесками глядачів. Мішель Обама добре знає текст промови, вміло використовує міміку і жести, мова дуже виразна. Настрій оратора передається аудиторії. Деякі глядачі настільки зворушені, що витирають сльози, особливо коли мова йде про дітей.

Розглянемо змістову структуру звернення. Як показує аналіз, вступ починається з незвичайного висловлювання – Мішель Обама звертається до свого брата, а також до батьків, що надає їй промові індивідуального характеру. Очевидно, що використані у вступі мовні стратегії виконують переважно контактоустановлювальну функцію. Основна частина звернення пов'язана з темою «майбутніх виборів», які порівнюють із довгою мандрівкою – journey. Мішель Обама зазначає, що вона не лише дружина, а й дочка, сестра та мати двох дочок. Вона акцентує увагу на ролі дітей у їхньому житті та плавно переходить до теми «майбутнього», маючи на увазі не лише майбутнє своїх дітей, а й майбутнє дітей усієї країни. Для неї, як для матері, головним і вирішальним моментом, пов'язаним з майбутніми виборами, є майбутнє її дітей.

Наприкінці Мішель Обама використовує стратегію, яка виконує функцію структурування. Наводяться додаткові приклади з особистого життя родини Барака Обама, зокрема наголошується, що він є люблячим чоловіком і батьком. У фіналі своєї промови Мішель Обама ще раз нагадує про дітей та їхнє майбутнє та звертається до присутніх із закликом віддати свої голоси за Барака Обаму: *Let us stand together to elect Barack Obama president of the United States of America... // and we must once again come together and stand together for the man we can trust to keep moving this great country forward... my husband, our President, President Barack Obama // ... if I truly want to leave a better world for my daughters, and all our sons and daughters... if we want to give all our children a foundation for their dreams and opportunities worthy of their promise... and we must once again come together and stand together for the man we can trust to keep moving this great country forward. my husband, our President, President Barack Obama .Thank you, God bless you, and God bless Americap[12].*

Отже, можна зробити такі висновки. Певну роль під час виборчої кампанії в президенти відіграє його дружина та його родина. Не випадково перша леді країни виступає з публічними зверненнями в особливо значні історичні моменти. Як показує аналіз передвиборчих звернень, вони відіграють велику роль у впливі на електорат та формуванні громадської думки. Відомо, що над підготовкою таких звернень працюють бригади професійних спічрайтерів. Очевидно, що передвиборні публічні виступи представляють інтерес для подальшого вивчення, оскільки з їх допомогою можна краще зрозуміти менталітет і культуру народу, а також особистість і політичну діяльність кандидата в президенти тієї чи іншої країни.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Голубева Т.М. Мовна маніпуляція у передвиборному дискурсі: на матеріалі американського варіанта англійської мови: дис. канд. філол. наук., 2009. 174 с.
2. Гусева О.О. Риторико-аргументативні характеристики політичного дискурсу: на матеріалі президентських звернень до нації: дис. ... канд. філол. наук., 2006. 228 с.
3. Дем'янков В. З. Політична наука. Політичний дискурс: Історія та сучасні дослідження: Зб. наук. тр. / РАН ІНІОН. Відп. ред. і сост. Герасимов В. І., Ільїн М. В. М., 2002. С.32-43.
4. Дьяченко І.О. Симулятивні знаки політичної коректності в англо-американському маніпуляційному дискурсі: дис. канд. філол. наук., 2009. 146 с.

5. Зігман Ж. В. Структура сучасного політичного дискурсу: Мовні жанри та мовні стратегії: автореф. дис. ... канд. філол. наук., 2003. 24 с.
6. Ковальова О.І. Наступність традицій класичної риторики в американському публічному виступі (на матеріалі виступів суспільно-політичних діячів США): автореф. дис. ... канд. філол. наук., 2000. 16 с.
7. Почепцов Г.Г. Комунікативні технології ХХ століття. М., Київ, 2001.
8. Сагайдачна О. М. Маніпуляція у політичному дискурсі. 2007. № 22 (100). С. 121-125.
9. Тітова М. Ю. Мовні механізми мовного впливу громадського виступу. *Вісник молодих учених*. 2006. № 3. С. 53-62.
10. Чікільова Л.С. Риторичний дискурс: когнітивно-прагматичний та структурно-стилістичний аспекти. М., 2005. 315 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ:

11. Дівчина з Саус-Сайда. За що Америка любить Мішель Обаму і якою її запам'ятають. URL:<https://meduza.io/feature/2017/01/16/devushka-s-saus-sayda>
12. Проблеми семантики слова, речення та тексту : зб. наук.пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. лінгв. ун-т. / відп. ред. Н. М. Корбозерова. К. : Вид. центр КНЛУ, 1997–2013. Вип. 31 / відп. ред. Н. М. Корбозерова. К. : Вид. центр КНЛУ, 2013. 292 с.
http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/viking/db/ftp/univ/pscr/pscr_2013_31.pdf
13. In Support of Presidential Candidate Barack Obama. Address by Michelle Obama, wife of Presidential Candidate Barack Obama. Denver, Colorado: August 25, 2008. URL:<https://www.youtube.com/watch?v=sTFsB09KhqI>

Рекомендує до друку науковий керівник доцент Хан О.Г.